

BEOORDELINGSRAPPORT

Beperkte opleidingsbeoordeling

hbo-bacheloropleiding
Bedrijfseconomie
voltijd en deeltijd

Hogeschool Utrecht

De kracht van
kennis.

BEOORDELINGSRAPPORT

Beperkte opleidingsbeoordeling

hbo-bacheloropleiding
Bedrijfseconomie
voltijd en deeltijd

Hogeschool Utrecht

CROHO nr.34401

Hobéon Certificering

Datum

20 januari 2014

Auditteam

R.J.M. van der Hoorn, MBA, cmc (voorzitter)

M. Paur, RA, MMO

J.P. Nieuwenhuizen

B. Schakenbos

Secretaris

R.G. Peters

INHOUDSOPGAVE

1.	BASISGEGEVENS	1
2.	SAMENVATTING	3
3.	INLEIDING	5
4.	OORDELEN OP NIVEAU VAN DE STANDAARDEN	7
5.	ALGEMEEN EINDOORDEEL	19
6.	AANBEVELINGEN	21
BIJLAGE I	Scoretabel	23
BIJLAGE II	Opleidingsspecifieke eindkwalificaties	25
BIJLAGE III	Schematisch overzicht opleidingsprogramma	27
BIJLAGE IV	Programma, werkwijze en beslisregels	29
BIJLAGE V	Lijst geraadpleegde documenten	37
BIJLAGE VI	Overzicht auditteam	39

1. BASISGEGEVENS

NAAM INSTELLING	Hogeschool Utrecht
status instelling (bekostigd of rechtspersoon voor hoger onderwijs)	Bekostigd
resultaat instellingstoets kwaliteitszorg	Positief advies; ten tijde van de audit nog geen besluit NVAO
NAAM OPLEIDING (zoals in croho)	Bedrijfseconomie
registratienummer croho	34401
domein/sector croho	Economie
oriëntatie opleiding	hbo
niveau opleiding	Bachelor
graad en titel	Bachelor of Economics
aantal studiepunten (ec's)	240
afstudeerrichtingen	geen
onderwijsvormen ¹	Voltijd: Competentiegericht onderwijs Deeltijd: competentiegericht en werkplekgerelateerd onderwijs
locatie	Utrecht
varianten	Voltijd en deeltijd
relevant lectoraat	Financieel Economische Advisering bij Innovaties
datum audit / opleidingsbeoordeling	9 en 10 september 2013

¹ Hieronder worden bijvoorbeeld verstaan: afstandsonderwijs, werkplekgerelateerd onderwijs, flexibel onderwijs, competentiegericht onderwijs of onderwijs voor excellente studenten.

Basisgegevens **hbo-bacheloropleiding Bedrijfseconomie**, voltijd en deeltijd²

Instroom (aantal)	2007	2008	2009	2010	2011	2012
▪ voltijd	132	120	146	174	237	131
▪ deeltijd	41	41	23	27	37	22
uitval (percentage)						
uit het eerste jaar	2007	2008	2009	2010	2011	2012
▪ voltijd ³	53	52	51	52	59	58
▪ deeltijd	49	49	35	67	46	75
uit de hoofdfase				2007	2008	2009
▪ voltijd ⁴				8	9	6
▪ deeltijd				24	27	39
rendement (percentagel) ⁵				2006	2007	2008
voltijd				61	58	41
deeltijd				20	38	43
docenten (aantal + fte)			aantal		Fte	
▪ voltijd			18		14,37	
▪ deeltijd			6		2,27	
opleidingsniveau docenten (percentage) ⁶			Bachelor	Master	PhD.	
▪ voltijd			0	18	0	
▪ deeltijd			1	5	0	
docent–student ratio ⁷			Propedeuse		hoofdfase	
▪ voltijd			1 : 30,1		1 : 30,9	
▪ deeltijd			1 : 35,9		1 : 35,9	
contacturen (aantal) ⁸			1 ^e jaar	2 ^e jaar	3 ^e jaar	4 ^e jaar
▪ voltijd			14,6	12,4	13,0	variabel
▪ deeltijd			Alle jaren: 4 x 6,5 uur per thema			

Contacturen in jaar 4 zijn afhankelijk van de minorkeuze. In het afstudeertraject krijgt de student totaal 24 uur begeleiding van een docent.

² Bron: Basisgegevens opleidingsbeoordeling 'Indicatoren en definities', Nederlands-Vlaamse Accreditatieorganisatie, 11 september 2012

³ Het aandeel van het totaal aantal bachelorstudenten (eerstejaars ho) dat na één jaar niet meer bij de opleiding staat ingeschreven, zo mogelijk voor de laatste zes cohorten.

⁴ Het aandeel van de bachelorstudenten die zich na het eerste studiejaar opnieuw bij de opleiding inschrijven (herinschrijvers) dat in de nominale studieduur zonder het diploma te hebben behaald alsnog uitvalt uit de opleiding, zo mogelijk voor de laatste drie cohorten.

⁵ Het aandeel van de bachelorstudenten die zich na het eerste studiejaar opnieuw bij de opleiding inschrijven (herinschrijvers) dat het bachelordiploma haalt in de nominale studieduur + één jaar, zo mogelijk voor de laatste drie cohorten.

⁶ Het aantal docenten (onderwijzend personeel) met een hbo, master en PhD (onderwijzend personeel).

⁷ De verhouding tussen het totaal aantal ingeschreven studenten en het totaal aantal fte's aan onderwijzend personeel van de opleiding in het meest recente studiejaar.

⁸ Het gemiddeld aantal klokuren per week aan geprogrammeerde contacttijd, voor ieder jaar van de opleiding.

2. SAMENVATTING

De bachelor Bedrijfseconomie houdt zich bezig met het beheersbaar maken van de financiële organisatie en de daarin voorkomende processen. De hbo-geschoolde bedrijfseconoom brengt processen in kaart om procesindicatoren te ontwikkelen en te registreren, teneinde een onderneming te kunnen beheersen en sturen. Afgestudeerden kunnen optreden als bedrijfseconomisch medewerker, assistent accountant, financieel manager, hoofd administratie, controller, vermogensbeheerder, beleggingsanalist of financieel adviseur.

1. Beoogde eindkwalificaties

De opleiding hanteert het landelijke opleidingsprofiel 2010 en is bezig het vernieuwde profiel 2012, dat is gericht op het afgeven van de graad van Bachelor of Business Administration, te implementeren. Wat de internationalisering betreft heeft de opleiding de eindtermen zoals die door de hogeschool zijn geformuleerd overgenomen. Hetzelfde geldt voor de onderzoekscompetenties. De opleiding profileert zich door het accent te leggen op 'controlling'. Het panel oordeelt dat de beoogde eindkwalificaties van zowel de voltijd als de deeltijd variant qua bachelor en hbo-oriëntatie in **voldoende** mate aansluiten bij het Nederlandse kwalificatieraamwerk en bij wat het vakgebied en het werkveld eisen. Het panel geeft aan de opleiding mee dat naar zijn oordeel meer aandacht mag worden gegeven aan het vak 'ethiek', omdat ethisch handelen in het bedrijfsleven in toenemende mate een rol speelt.

2. Onderwijsleeromgeving

Het curriculum van de voltijd en deeltijdvariant is adequaat ontwikkeld en gestoeld op goede didactische uitgangspunten. Er zijn voldoende contacten met het beroepenveld, waardoor de inhoud van de voltijd- en deeltijdcurricula actueel kan worden gehouden. Het aspect van 'internationalisering' komt in voldoende mate aan de orde in de curricula. Wel doet de opleiding er goed aan meer aandacht te schenken aan het niveau van het Engels bij studenten. Het panel vindt dat de onderzoeksvaardigheden nog niet voldoende zijn belicht in de curricula. De aandacht die studenten krijgen via studieloopbaanbegeleiding en de stagebegeleiding van voltijdstudenten is adequaat, evenals de begeleiding van deeltijdstudenten. Het docentencorps vertoont dynamiek, is betrokken en duidelijk bereid om de opleiding en studenten het beste te bieden. De studenten zijn tevreden over de opleiding. Het panel is van oordeel dat de inhoud en vormgeving van het programma de studenten in staat stellen te studeren in een samenhangende leeromgeving die de mogelijkheid biedt de beoogde eindkwalificaties te bereiken. Het oordeel over standaard 2 is voor beide varianten **voldoende**.

3. Toetsing en gerealiseerde eindkwalificaties

De faculteit heeft een verbeterplan opgesteld voor het ontwikkelen en implementeren van een systeem van toetsen en beoordelen en borgen van het niveau van eindwerkstukken. Hiervoor zijn middelen en menskracht beschikbaar gesteld. De opleiding is bezig het toetsbeleid sterker neer te zetten, onder meer door het invoeren van toetsmatrijzen. Het panel vindt die inspanningen positief en ziet dat ten tijde van de audit sprake is van een adequaat ontwikkeld systeem dat de inhoud van de toetsen en beoordelingen in voldoende mate borgt. Het panel ziet dat de examencommissie aan kracht zal moeten winnen en haar rol in de borging van de kwaliteit van toetsing en examinering zal moeten versterken. Het panel ziet dat de opleiding direct na de audit een verbeterplan heeft opgesteld en gaat doorvoeren en waardeert dit. Doorslaggevend voor het panel is zijn oordeel over de eindwerkstukken van de voltijd en deeltijd studenten. Het panel beoordeelt het niveau van de gerealiseerde eindkwalificaties van de voltijdvariant als **onvoldoende** en die van de deeltijdvariant als **voldoende**.

**Algemene conclusie: conform de beslisregels van de Nederlands-Vlaamse
Accreditatieorganisatie (NVAO) onvoldoende voor voltijd; voldoende voor deeltijd.**

Standaard 1: voldoende voor beide varianten

Standaard 2: voldoende voor beide varianten

Standaard 3: onvoldoende voor de voltijdvariant; voldoende voor de deeltijdvariant.

Den Haag, 20 januari 2014,

A handwritten signature in blue ink, consisting of stylized letters 'R' and 'H' with a horizontal line underneath.

R.J.M. van der Hoorn MBA,
voorzitter

A handwritten signature in blue ink, appearing to be 'R.G. Peters' with a long horizontal line extending to the right.

R.G. Peters,
secretaris

3. INLEIDING

3.1 Karakteristiek van de opleiding

3.1.1 Positionering

De opleiding Bedrijfseconomie valt organisatorisch binnen het cluster Finance & Accounting van de Faculteit Economie & Management (*hierna: FEM*) van de Hogeschool Utrecht (*hierna: HU*) en is onderdeel van de HU Business School Utrecht. Binnen dit cluster worden ook de opleidingen Accountancy en Financial Services Management verzorgd. Het cluster neemt deel in het Kenniscentrum Innovatie en Business en het lectoraat Financieel-economische Advisering bij Innovaties. Er is een inhoudelijke relatie met de twee genoemde opleidingen door de Learning Community Finance & Accounting. Het doel van deze community is de basis van professionele kennis, kunde en vaardigheden voor docenten te verdiepen.

De faculteit kent een brede propedeuse voor de drie genoemde en andere economische voltijdsopleidingen; het programma van deze propedeuse wordt in overleg tussen de opleidingen vastgesteld. De opleiding wordt aangeboden in de voltijd en deeltijd variant.

3.1.2 Aansturing

De opleiding wordt aangestuurd door de budgetverantwoordelijke opleidingsmanager. Deze neemt deel aan het strategisch overleg binnen en buiten de faculteit, is eindverantwoordelijk voor de opleiding Bedrijfseconomie maar ook voor de opleiding Accountancy. Onder hiërarchische leiding van de opleidingsmanager werken de docenten als docent, als cursusbeheerder en als programmaleider. Als cursusbeheerder dragen zij zorg voor de kwaliteit van cursussen, coördineren zij tentamens, roosterzaken en andere administratieve zaken. Als programmaleider zijn zij verantwoordelijk voor een samenhangende set van cursussen en maken zij daarover functionele afspraken met cursusbeheerders en docenten.

3.2 Vorige accreditatie en vervolgacties

De opleiding BE is in 2007 geaudit, wat leidde tot een positief oordeel en tot accreditatie die loopt tot 31 december 2014. De resultaten van deze audit en daarop volgende acties zijn het volgende:

- Doelstellingen Opleiding: tweemaal goed, eenmaal voldoende voor zowel de voltijd als deeltijd variant. Het auditpanel gaf de opleiding bij deze standaard geen aandachtspunten mee.

Acties: de opleiding is gestart met het inventariseren van noodzakelijke programmawijzigingen om aan te kunnen sluiten bij het landelijke ontwikkelde nieuwe profiel van de Bachelor in Business Administration. Dit proces van 'BBA-proof' maken van het programma is tijdens de audit gaande.

De doelstellingen van de opleiding BE worden jaarlijks afgestemd in de beroepenveldcommissie.

- Programma: driemaal goed, vijfmaal voldoende voor de voltijdvariant; zes maal goed en twee maal voldoende voor de deeltijdvariant. Het auditpanel maakte de opmerking dat men bij de voltijdvariant graag een groter aantal gastsprekers zou zien. Bij de deeltijdvariant maakte het panel geen opmerkingen.

Acties: met ingang van collegejaar 2011-'12 is het studieprogramma aangepast zodat alle cursussen vanaf dat moment worden aangeboden in eenheden van 5 EC. In de diverse projecten die binnen het programma aan de orde komen, worden gastsprekers ingezet. Voor de deeltijdvariant is het programma van het 2^e en 3^e studiejaar aangepast op basis van input van het regionale beroepenveld.

Onderzoek en communicatie zijn toegevoegd aan de vaardighedenleerlijn. Studieloopbaan begeleiding loopt nog steeds als rode draad door het programma, maar hieraan zijn geen EC's meer verbonden. Voor de deeltijdstudent bestaat geen apart POP-traject meer, maar is de persoonlijke en professionele ontwikkeling geïntegreerd in verschillende thema's. In het collegejaar 2011-'12 heeft de FEM voor zowel de voltijd- als deeltijdvariant een nieuw toetsbeleid ontwikkeld en geïmplementeerd.

- Personeel: tweemaal goed en eenmaal voldoende voor de voltijd- en driemaal goed voor de deeltijdvariant. Het panel maakte bij deze standaard geen opmerkingen. Acties: de deskundigheid van het personeel heeft doorlopend de aandacht. Er is ruimte voor na- en bijscholing op tal van gebieden. Er wordt gewerkt aan een certificeringstraject van deeltijd assessoren, dat in het collegejaar 2013-'14 zal starten.

4. OORDELEN OP NIVEAU VAN DE STANDAARDEN

Beoogde eindkwalificaties

Standaard 1: De beoogde eindkwalificaties van de opleiding zijn wat inhoud, niveau en oriëntatie betreft geconcretiseerd en voldoen aan internationale eisen.

Toelichting NVAO: De beoogde eindkwalificaties passen wat betreft niveau (bachelor-master) en oriëntatie (hbo-wo) binnen het Nederlands kwalificatieraamwerk. Zij sluiten bovendien aan bij de actuele eisen die in internationaal perspectief vanuit het beroepenveld en het vakgebied worden gesteld aan de inhoud van de opleiding.

Bevindingen

In 2005 heeft de Sectorraad Economisch Onderwijs landelijk de domeincompetenties Economics vastgesteld. Op basis van deze domeincompetenties heeft het Landelijk Overleg Opleidingen Bedrijfseconomie, waar de opleiding aan deelneemt, in 2010 een landelijk opleidingsprofiel opgesteld. De opleiding hanteert dit profiel voor zowel de voltijd- als deeltijdvariant. Dit landelijk profiel weerspiegelt de Dublin Descriptoren. Het landelijk opleidingsprofiel is leidend voor de opleiding en borgt, doordat het is opgesteld in samenspraak met het beroepenveld, het niveau, de inhoud en de oriëntatie van de eindkwalificaties.

De eindkwalificaties van de opleiding zijn geformuleerd in zes inhoudelijke en twee generieke competenties. De competenties zijn ingedeeld in drie niveaus, die oplopend zijn in zwaarte en complexiteit van handelen. In het opleidingsprofiel is een koppeling gemaakt tussen beroepsproducten en competenties, waarbij een verband is gelegd met kennisgebieden. De opleiding onderscheidt zich van collega-opleidingen door het accent te leggen op het aspect 'controlling'. Het panel waardeert deze profilering, die meerwaarde biedt aan de studenten. Wel merkt het panel op dat naar zijn mening de opleiding meer aandacht kan geven aan het vak 'ethiek' omdat ethisch handelen in het bedrijfsleven in toenemende mate een rol speelt. Het panel vindt dit nu te mager.

Vernieuwing van het landelijke beroeps- en opleidingsprofiel: de BBA-grad

Landelijk is de afspraak gemaakt dat in het economisch domein wordt toegewerkt naar de internationaal goed herkenbare graad van Bachelor of Business Administration (BBA). De BBA kent een eigen standaard die is gebaseerd op vier pijlers: (1) een gedegen theoretische basis op een aantal vakgebieden, (2) onderzoekend vermogen, (3) voldoende professioneel vakmanschap en (4) verantwoord handelen. De opleidingen binnen de FEM zullen vanaf 2016 deze graad afgeven.

Om dit te realiseren is de opleiding in 2012-'13 hiermee gestart in de brede propedeuse en zal de opleiding vanaf het studiejaar 2013-'14 ook in de hoofdfase de competentieset vernieuwen naar de BBA. Deze nieuwe competentieset is inmiddels opgesteld in het nieuwe landelijke beroeps- en opleidingsprofiel (bop 2012). Ten tijde van de audit ligt dit profiel ter goedkeuring bij de Vereniging Hogescholen. Het BBA profiel omvat 13 kernvakken en in het vernieuwde bop is aangegeven op welke wijze de landelijke competenties Bedrijfseconomie zich verhouden tot de dertien BBA kernvakken. (zie Bijlage II). De borging van de BBA-competenties ligt vast in het toetsplan.

Afstemming met het eigen werkveld

De opleiding heeft een beroepenveldcommissie (bvc) die een dwarsdoorsnede is van het werkveld van de afgestudeerde bachelor bedrijfseconoom. Nieuwe ontwikkelingen op de diverse terreinen komen daardoor terecht bij de opleiding en kunnen, na afweging, worden verwerkt in de eindkwalificaties. Andere bronnen van informatie zijn de bedrijfsmentoren. Een aantal docenten is parttime verbonden aan de opleiding en is werkzaam in de beroepspraktijk. De opleiding realiseert zich dat er nog geen procedure is waardoor deze informatie systematisch wordt geregistreerd; men werkt daar aan.

Het panel adviseert de opleiding wel om bij de samenstelling van de bvc aandacht te blijven schenken aan de actuele werkrelaties van de leden.

Onderzoeksvaardigheden

De opleiding heeft de landelijk geformuleerde onderzoekscompetenties toegevoegd aan de beoogde eindtermen. Zij beoogt daarmee de beginnende beroepsbeoefenaar zodanig te scholen dat hij in staat is om een praktijkprobleem op een methodische wijze theoretisch te analyseren en vanuit de juiste theorieën en concepten een oplossing aan te dragen, vaak in de vorm van een goed onderbouwd advies. Duidelijk is dat het lectoraat kenniskring Financieel Economische Dienstverlening bij Innovaties een belangrijke taak gaan vervullen. Een specifiek op het terrein van Methodologie van Praktijkgericht Onderzoek geschoolde lector is zeer recent aangetrokken om toegepast onderzoek in de lesprogramma's te verankeren. Het panel heeft de onderzoekscompetenties, die voorkomen in het opleidingsprofiel 2010, besproken met de lector, met docenten en het werkveld. Het panel kan instemmen met de onderzoekscompetenties als beoogde eindtermen, omdat deze naar hun expert-oordeel voldoen aan de eisen die in de beroepspraktijk van een bedrijfseconoom worden gesteld.

Internationalisering

De hogeschool heeft 'hogeschool-breed' internationale oriëntatie van haar studenten in het vaandel staan. De faculteit en opleiding hebben het aspect van internationalisering als speerpunt benoemd. De opleiding volgt de hogeschoolbrede opdracht om zorg te dragen voor een internationale en interculturele oriëntatie van haar studenten. De opleiding onderkent dat de financieel-zakelijke branche internationaal is georiënteerd. Bedrijfseconomen dienen te beschikken over kennis van en te kunnen werken in een internationale omgeving. Gezien het toenemende belang om internationaal te kunnen opereren, vindt het panel het juist dat de opleiding dit als eindkwalificatie stelt.

Weging en Oordeel (onvoldoende / **voldoende** / goed / excellent)

Het panel ziet dat de opleiding het landelijke opleidingsprofiel 2010 hanteert en het vernieuwde profiel 2012 tot de haren heeft gemaakt en bezig is dit te implementeren. Als opmerking geeft het panel mee dat naar zijn oordeel meer aandacht mag worden gegeven aan het vak 'ethiek' omdat het panel dit nu te weinig uit de verf vindt komen. In de uitwerking van het vernieuwde beroeps- en opleidingsprofiel 2012 kan de opleiding daaraan aandacht besteden.

Het panel is van oordeel dat de beoogde eindkwalificaties van zowel de voltijd als de deeltijd variant op adequate wijze zijn geformuleerd door het landelijk overleg Bedrijfseconomie en qua bachelor en hbo-oriëntatie aansluiten bij het Nederlandse kwalificatieraamwerk en bij wat het vakgebied en het werkveld eisen. De opleiding heeft hierbij aansluiting gezocht en legt het accent op 'controlling'. Het panel weegt hierbij mee dat in de beoogde eindkwalificaties in voldoende mate aandacht wordt gegeven aan het aspect van internationalisering en aan het opdoen van onderzoeksvaardigheden.

De beoogde eindtermen voldoen naar het oordeel van het panel voor zowel de voltijd als deeltijdvariant **in voldoende mate** aan de vereiste bachelor en hbo-oriëntatie. Het panel merkt daarbij op dat de opleiding, door specifiek aandacht te geven aan ethiek, zich wellicht nog meer kan profileren en onderscheiden van collega-opleidingen.

Onderwijsleeromgeving

Standaard 2: Het programma, het personeel en de opleidingsspecifieke voorzieningen maken het voor de instromende studenten mogelijk de beoogde eindkwalificaties te realiseren.

Toelichting NVAO: De inhoud en vormgeving van het programma stellen de toegelaten studenten in staat de beoogde eindkwalificaties te bereiken. De kwaliteit van het personeel en van de opleidingsspecifieke voorzieningen is daarbij essentieel. Programma, personeel en voorzieningen vormen een voor studenten samenhangende onderwijsleeromgeving.

Bevindingen

Kenmerken van de opleiding

De opleiding is competentiegericht, kent vier samenhangende leerlijnen en een externe oriëntatie op het beroepenveld. Het curriculum is gebaseerd op de landelijk vastgestelde domeincompetenties, die zijn vertaald naar beroepsproducten. De opleiding heeft de beoogde eindkwalificaties vertaald naar het onderwijsprogramma en vastgelegd in een competentiematrix.

Het panel heeft deze competentiematrix bestudeerd en ziet dat alle beoogde eindkwalificaties terug komen in cursussen in het programma.

Het onderwijs is thematisch en ingedeeld in blokken, waarin theoretische concepten worden behandeld en waarin de student in trainingen vaardigheden ontwikkelt die hij in projecten integraal toepast. Externe oriëntatie vindt plaats in de beroepenveldcommissie (bvc), het Landelijk Overleg BE, in stages en het lectoraat. De Utrechtse voltijd opleiding profileert zich ten opzichte van andere voltijddopleidingen met een inhoudelijke focus op het gebied van 'controlling' en op adviesvaardigheden.

De opleiding bestaat uit een gezamenlijke propedeuse met onder andere de opleidingen Accountancy en Financial Services Management en een eigen hoofdfase en duurt vier jaar. De gezamenlijke propedeuse biedt een brede oriëntatie op het financieel-economische veld en heeft de functies van oriëntatie, selectie en verwijzing.

De studielast bedraagt 240 EC's. De voltijdstudenten volgen in het tweede jaar en vierde jaar een stage. In het tweede studiejaar is dit een meeloopstage van tien weken (15 EC's), waarin de student kennis maakt met het beroepenveld. In het vierde jaar volgt de student de afstudeerstage van twintig weken (30 EC's), waarin hij werkt in het afstudeerbedrijf en daar een scriptie schrijft. Door middel van de afstudeeropdracht toont de student aan dat hij op verantwoorde wijze kan komen tot een adviesrapport op hbo-bachelorniveau.

In het vierde jaar is een profileringsprogramma gepland van een half jaar (30 EC's). Deze kan worden ingevuld met een minor, een pré-master of een keuzepakket aan cursussen dat de student zelf samenstelt.

De opleiding hanteert de volgende didactische uitgangspunten:

- 1 het leren staat centraal
- 2 de student is verantwoordelijk voor zijn eigen leerproces
- 3 de opleiding is een lerende organisatie: docenten en studenten leren met en van elkaar
- 4 het onderwijs werkt met realistische taken
- 5 de student wordt aangesproken als beginnend beroepsbeoefenaar.

De *deeltijdvariant* is gebaseerd op het principe van 'action learning'. Dit programma is eveneens competentiegericht en opgebouwd rond vier thema's per jaar met een studielast van 15 EC's per thema. Thema's bestaan uit drie onderdelen: een kenniscomponent, een beroepsproduct en de persoonlijke ontwikkeling (POP). Thema's worden afgesloten met een beoordeling op basis van een beroepsproduct dat de student schrijft rond een reële situatie binnen zijn of haar bedrijf.

Binnen het onderwijs worden vragen vanuit de praktijk van de studenten behandeld en worden door studenten opdrachten uitgevoerd in hun eigen werksituatie. Doordat opdrachten in de eigen werksituatie kunnen worden uitgevoerd, lopen werken en studeren in elkaar over. De eerste anderhalf jaar van het deeltijdprogramma is generiek: studenten van de opleidingen Commerciële Economie, Bedrijfseconomie en Bedrijfskunde MER volgen dat deel van het programma gezamenlijk. Hierdoor ontstaat een brede bedrijfskundige basis. Na de generieke fase is het programma ingericht met specifieke bedrijfseconomie-competenties. Het deeltijdprogramma kent geen stages, maar de deeltijdstudenten moeten bij de start van hun studie een relevante werkomgeving hebben.

Het panel ziet dat het curriculum van beide varianten competentiegericht is opgezet, met samenhangende blokken die voor een groot deel dezelfde studielast kennen (5 EC's). Studenten merken daarover op dat hun planning makkelijker wordt. In de blokken en daarbinnen georganiseerde cursussen weerspiegelen de beoogde eindkwalificaties. Het panel vindt het, mét de studenten, een goede ontwikkeling dat wordt gewerkt aan een gelijke en herkenbare studielast per cursus en blok en vindt de gekozen didactische uitgangspunten voor de voltijd- en deeltijdvarianten juist.

Actueel houden van het curriculum

De opleiding heeft een beroepenveldcommissie. Deze komt jaarlijks drie tot vier keer bijeen en bespreekt met de opleiding de beroepsproducten en eindtermen. Verder onderhoudt de opleiding contacten met het landelijke overleg Bedrijfseconomie, neemt zij deel aan masterclasses die door het beroepenveld worden georganiseerd, zijn er contacten tussen docenten en stageverlenende bedrijven en participeert de opleiding in het Kenniscentrum Innovatie en Business. Ook de beroepspraktijk van parttime werkende docenten borgt een directe verbinding met het werkveld.

Leden van de bvc melden aan het panel dat hun ideeën door de opleiding worden meegenomen. De informatie die de bvc-leden krijgen over het programma komt onder meer van docenten die zij tijdens stagebezoeken ontmoeten. Werkveldvertegenwoordigers melden aan het panel dat de opleiding nog meer kan doen aan de terugkoppeling vanuit het werkveld. Zij geven als suggestie aan de opleiding mee om alle contacten met en inhoud daarvan vast te leggen en te structureren, zodat wordt voorkomen dat opmerkingen en suggesties 'verdampen'. Het panel vindt deze suggestie waardevol, en ziet dat de opleiding dit al in een actieplan heeft staan.

Flexibilisering, doorstuderen en excelleren

Flexibilisering van onderwijsprogramma's is een speerpunt van de faculteit. Om een betere uitwisseling tussen verschillende onderwijsprogramma's te realiseren, waardoor een grotere keuzemogelijkheid voor studenten ontstaat, heeft de hogeschool alle cursussen standaard een omvang van 5 EC's gegeven. Andere instrumenten die worden gebruikt zijn de mogelijkheid voor propedeusestudenten die achterstand hebben opgelopen om in de zomer colleges in te halen, de mogelijkheid om te herkansen en 'bezemcolleges'.

Studenten kunnen zich profileren in de minor (30 EC's) met een samenhangend pakket van keuzecursussen, een pré-master die voorbereidt op een masterstudie, een studieperiode in het buitenland of een minor bij een andere hogeschool of universiteit. De pré-master minor betreft de minor Business and Economics, ter voorbereiding op een masteropleiding bij de Universiteit Utrecht. In deze minor worden, ter voorbereiding op de master, onderzoeksvaardigheden aangeleerd. Studenten hebben hier volgens de docenten veel belangstelling voor.

De faculteit kent een Topclass voor een beperkte groep talentvolle en ambitieuze studenten, die in hun propedeuse bovengemiddeld scoren. In het 2^e, 3^e en 4^e studiejaar volgen zij een Engelstalig programma van totaal 30 EC's extra. Het bestaan van de Topclass komt in slb-gesprekken aan de orde.

Internationalisering

De internationale beroepscomponent is herkenbaar in het programma. In het programma zijn enkele internationale aspecten opgenomen. De opleiding gebruikt Engelstalige literatuur en er wordt aandacht gegeven aan zakelijk Engels. Studenten en docenten vertellen van een project dat zij uitvoeren samen met Deense en Finse studenten en dat handelt over het overnemen van een bierbrouwerij in het buitenland. Er wordt via een skype-verbinding tussen Deense, Finse en Nederlandse studenten samengewerkt. Stages en afstuderen in het buitenland komen maar weinig voor. Studenten en alumni merken op dat er weinig Engelstalige literatuur gebruikt wordt.

Deeltijdstudenten melden dat zij soms in projecten hinder ondervinden van het beperkte beheersingsniveau van de Engelse taal van medestudenten. De opleiding kent dit probleem en onderzoekt hoe zij met deze deficiëntie moet omgaan.

Toegepast onderzoek

Om het programma te versterken heeft de faculteit in de afgelopen jaren speciaal aandacht besteed aan de uitwerking van de onderzoeksleerlijn en de leerlijn 'communicatieve vaardigheden'. In de propedeuse is een project 'onderzoeksvaardigheden' opgenomen en in de hoofdfase komt onderzoek terug in twee projecten en twee cursussen. Studenten merken op dat zij toegepast onderzoek doen moeilijk vinden. Tijdens de gesprekken blijkt dat de oudere studenten minder theorie over het opzetten van onderzoek en statistiek hebben gehad dan de jongerejaars.

In de *deeltijdvariant* is nog geen voor het panel zichtbare onderzoeksleerlijn opgenomen. In het studiejaar 2012-'13 is voor de eerste maal expliciet aandacht gegeven aan onderzoeksvaardigheden in dit programma. Evaluatie van het programma leert de opleiding dat deze leerlijn systematisch moet worden uitgebouwd. Wel voeren deeltijdstudenten in de verschillende onderwijsperiode onderzoeken uit die leiden tot beroepsproducten. Vanaf het studiejaar 2014-'15 zal, met de omslag naar het BBA profiel, het 'onderzoekend vermogen' vanaf het eerste leerjaar een herkenbare plaats krijgen in het deeltijdprogramma.

Het panel ziet dat het aanleren van toegepast onderzoek is opgenomen in het curriculum van de voltijdvariant, maar merkt op dat dit kwalitatief nog niet voldoende is. Het panel stelt vast dat de volledig uitgewerkte onderzoeksleerlijn nog niet is opgenomen in het curriculum van de deeltijd variant, maar ziet wel dat de opleiding dit onderkent en maatregelen neemt.

Instroom en intake

De opleiding heeft een grote instroom van formeel toelaatbare studenten (vwo, HAVO, mbo, 21+). De opleiding kent een hoge uitval in de propedeuse en een laag afstudeerrendement. Ondanks dat vanaf 2009 de instroomeisen zijn aangescherpt, is de uitval in de propedeuse nog rond de 60%. De docenten zeggen hierover dat de propedeuse zeer selecterend is. De opleiding is zich bewust van de hoge uitval en het lage rendement. Met de komst van de Wet Kwaliteit in Verscheidenheid (KiV) is het sinds 1 september 2013 mogelijk om de intake-procedure te verbeteren en de opleiding zal dit doen. De opleiding werkt al met een numerus fixus en met intake gesprekken, een digitaal assessment en summercourses voor het wegwerken van deficiënties.

Studieloopbaan

De studieloopbaanbegeleiding (slb) staat in het teken van de groei in zelfstandigheid van de student. In het propedeusejaar is het volgen van de slb verplicht; in dat jaar draagt de slb bij aan de propedeutische functies: selectie, oriëntatie en verwijzing. In de hoofdfase is de slb erop gericht de student te helpen bij het maken van keuzes voor stage, afstuderen en excellentie en is de vorm coachend. De intensiteit neemt dan af en de student moet zelf een beroep doen op de slb'er. Naast de slb'er kent de opleiding de routemanager. Deze adviseert studenten over de te volgen route in de hoofdfase, adviseert zij-instromers, wijst studenten op beschikbare informatie en begeleidt langstudeerders bij het afronden van de studie.

Hogeschoolbreed is een programma van eisen opgesteld voor studieloopbaanbegeleiding. Een van de eisen is dat elke slb'er in de komende jaren gecertificeerd wordt.

Deeltijdstudenten merken op dat het POP-traject vooral van belang is voor de voltijdstudenten, die het bedrijfsleven nog niet kennen, maar voor hen net iets té geforceerd is.

Stagebegeleiding voltijd

De voltijd opleiding kent twee stages. In het tweede studiejaar tijdens de 'meeloop'-stage begeleidt de slb'er de student. Bij de afstudeerstage in het vierde jaar begeleidt een vakdocent. De begeleider brengt in de eerste stage één en in de afstudeerstage twee bedrijfsbezoeken en heeft dan overleg met de bedrijfsmentor. De bedrijfsmentor zorgt voor een adequate begeleiding van de student in het bedrijf en geeft feedback door middel van een beoordelingsformulier. Deze beoordeling is adviserend bij de uiteindelijke beoordeling van de student.

Personeel

De kwaliteit van het onderwijzend personeel is adequaat. De opleiding heeft een personeels-meerjarenplan. Op één na hebben alle docenten die zijn verbonden aan de voltijd en deeltijd variant de mastergraad.

De opleiding vraagt van docenten dat zij op twee van de drie terreinen: onderzoek, onderwijs en beroepspraktijk actief zijn, of recent zijn geweest. Uit een analyse van de cv's van de docenten blijkt dat ten tijde van de audit dit voor veel docenten geldt. Studenten merken op dat de jongere docenten, die meteen na hun afstuderen aan de voltijdvariant konden gaan doceren, minder praktijkvoorbeelden weten in te brengen tijdens de colleges en projecten, dan docenten die in de praktijk hebben gewerkt of werken.

De docenten die zijn verbonden aan de *deeltijdvariant* hebben allen recente werkervaring in het bedrijfseconomische domein of zijn daar nog werkzaam. Vaak hebben zij een leidinggevende achtergrond. Dit maakt hen geschikt voor het coachen van deeltijd studenten.

Jaarlijks worden met elke medewerker drie 'resultaat gericht werken-gesprekken' gevoerd. Individuele beoordelingen leiden tot een individueel opleidingsplan. De Learning Community is het vehikel dat wordt gebruikt voor de na- en bijscholing van docenten. Een aantal docenten heeft een promotievoucher en is bezig met zijn promotieonderzoek. In totaal is 3,9% van de bruto loonsom beschikbaar voor deskundigheidsbevordering.

De voltijdstudenten zijn tevreden over de mate waarin de docenten binding hebben met het werkveld. Studenten merken op dat het docentencorps de laatste jaren 'beter en dynamischer' is geworden. De deeltijdstudenten zijn tevreden over de kwaliteit van de docenten. De docenten vormen in de waarneming van het panel een enthousiast en overtuigend team.

Voorzieningen

De faculteit heeft een goed geoutilleerde mediatheek tot haar beschikking, waarin boeken en tijdschriften te raadplegen zijn. Er is een behoorlijke verzameling databanken, die toegang geven tot bronnen en vaak tot full text artikelen. Veel databanken zijn van buitenaf met de HU-inlog te benaderen. Voorts beschikt de faculteit en daarmee de opleiding over de standaard voorzieningen als collegezalen, klaslokalen, project- en werkruimtes, stilteruimtes. De leslokalen zijn uitgerust met digitale borden en computerapparatuur voor presentaties.

De docentenkamers zijn gesitueerd rond 'pleinen' waar de studenten kunnen overleggen, samenwerken en recreëren. Docenten zijn daardoor direct benaderbaar voor de studenten. De IT voorzieningen zijn aan de maat: de afgelopen jaren zijn er 200 werkplekken bijgekomen en er zijn nu ruim voldoende laptop-aansluitingen. Het gehele gebouw kent draadloos internet. Studenten zijn tevreden over de beschikbare voorzieningen.

Deeltijdstudenten vragen andere voorzieningen dan de voltijdstudenten. Vanaf 2015 zal de faculteit hieraan tegemoet komen met de introductie van het hogeschoolbrede programma Leven Lang Leren.

Studenttevredenheid

De oordelen van de voltijd en deeltijd studenten op verschillende onderwerpen is de volgende:

Onderwerp	Score voltijd	Score deeltijd
Tevredenheid over inhoud van het programma	3.47	3,87
Tevredenheid over het niveau van de opleiding	3.71	3,90
Tevredenheid over de samenhang van de programmaonderdelen	3.76	3,95
Tevredenheid over de gebruikte werkvormen	3.44	3,65
Tevredenheid over de mate dat men de inhoud opleiding kan bepalen	2.81	3,00
Tevredenheid over de deskundigheid van de docenten	3.51	4,35
Tevredenheid over de didactische kwaliteiten	3.31	4,20
Tevredenheid over de kennis van de beroepspraktijk bij docenten	3.69	4,25
Tevredenheid over de ICT-voorzieningen	3.48	3,31
Tevredenheid over de werkplekken	3.33	3,76
Tevredenheid over de informatievoorziening (roosters, cijfers)	3.34	3,81

Bron: Nationale Studenten Enquête 2013. In: Kritische Reflectie opleiding Bedrijfseconomie. Cijfers op een vijfpuntschaal

Over de lagere dan gewenste score ten aanzien van het kunnen bepalen van de inhoud van de opleiding, zegt de opleiding dat het niet goed mogelijk is meer vrije keuzemogelijkheden te programmeren dan nu met 75 EC's het geval is, omdat de eindkwalificaties moeten worden gehaald.

De voltijd- en deeltijd studenten melden aan het panel dat zij tevreden zijn over de wijze waarop hun mening wordt gevraagd na elk onderwijsblok. Zij zien de resultaten van die enquêtes terug en zien dat daarmee iets wordt gedaan.

Het panel heeft kennis genomen van deze nse-scores. De algemene studententevredenheid, die het panel al opmerkte in de gesprekken, wordt hierdoor bevestigd. Het panel waardeert dit positief.

Weging en Oordeel (onvoldoende / **voldoende** / goed / excellent)

Het panel heeft verschillende aspecten tegen elkaar afgewogen.

De samenstelling van de curricula met de daarbij gekozen uitgangspunten, de geboden mogelijkheid van flexibilisering, doorstuderen en excelleren, de wijze waarop curricula actueel worden gehouden, de aandacht voor internationalisering, instrumenten om de instroom te reguleren, de begeleiding van de studenten, de kwaliteit van het docentencorps, de geboden voorzieningen en de studententevredenheid zijn alle positief. Het panel waardeert dit en vindt dit een onderwijsleeromgeving die deel hoort uit te maken van een bacheloropleiding die ruim voldoet aan de basiskwaliteit.

Het ontbreken van een expliciete geformaliseerde onderzoeksleerlijn in de deeltijd variant vindt het panel jammer.

Dit overwegend komt het panel tot het oordeel dat sprake is van een van het programma dat een voldoende samenhangende onderwijsleeromgeving vormt. Daarom beoordeelt het panel standaard 2 voor beide varianten als **voldoende**.

Toetsing en gerealiseerde eindkwalificaties

Standaard 3: De opleiding beschikt over een adequaat systeem van toetsing en toont aan dat de beoogde eindkwalificaties worden gerealiseerd.

Toelichting NVAO: Het gerealiseerde niveau blijkt uit de tussentijdse en afsluitende toetsen, de afstudeerwerken en de wijze waarop afgestudeerden in de praktijk of in een vervolgopleiding functioneren. De toetsen en de beoordeling zijn valide, betrouwbaar en voor studenten inzichtelijk.

Bevindingen

Algemeen

De faculteit is bezig met een verbeterslag op het niveau van de eindwerken en het ontwikkelen en implementeren van een systeem van toetsing en beoordeling, waarin ook wordt gezorgd voor een adequate borging van externe validering. Daarbij is gekozen voor een FEM-brede aanpak die wordt aangestuurd door de instituutsdirectie. Ook is recent het HU brede lectoraat Methodologie van Praktijkgericht Onderzoek ingesteld. Dit lectoraat speelt ten tijde van de audit een belangrijke rol in het FEM breed uitrollen van verbeteringen ten aanzien van het realiseren en beoordelen van het eindniveau.

Het systeem van toetsen en beoordelen

Alle studiepunten worden toegekend op basis van toetsen en/of beoordelingen. Elke cursus wordt apart getoetst. In de cursuswijzers staat vermeld wat de leerdoelen zijn en op welke manier die worden getoetst. In het toetsplan van de opleiding is vastgelegd welke competenties in welke cursussen, op welke wijze en welk niveau worden getoetst.

De opleiding hanteert in de voltijdvariant verschillende toetsvormen.

- Theorie wordt schriftelijk getoetst. In de propedeuse geschiedt dat voor een belangrijk deel door meerkeuzetoetsen. Daarnaast worden in casus studenten één of meer beroepsvraagstukken voorgelegd die zij dienen op te lossen.
- In projecten worden eindproducten beoordeeld in relatie tot gemaakte plannen. Dit gebeurt door het beoordelen van een verslag en/of presentatie. Procesvaardigheden worden beoordeeld aan de hand van het door de student geschreven reflectieverslag. Kennisonderdelen van het project worden getoetst met behulp van een mondeling individueel afgenomen kennistoets.
- Vaardigheden worden beoordeeld door een oordeel te geven van de uitvoering van (beroeps)vaardigheden. De student laat dan zien dat hij vaardigheden en werkmodellen correct kan toepassen in een zo reëel mogelijke praktijksituatie. Communicatieve vaardigheden en onderzoeksvaardigheden worden daarbij eveneens beoordeeld.
- De beoordeling van stages en de afstudeeropdracht geschiedt met behulp van de beoordelingscriteria die zijn vastgelegd in de cursuswijzers stage en afstuderen.

Binnen de *deeltijdvariant* wordt per thema getoetst door middel van kennistoetsen, verslagen van beroepsproducten en verslagen over de persoonlijke en professionele ontwikkeling en door assessments. In zowel de voltijd- als deeltijdvariant zijn enkele docenten aangewezen als toetsexperts.

Het panel heeft het toepassen van de verschillende toetsvormen kunnen verifiëren.

Er zijn eisen gesteld ten aanzien van validiteit, betrouwbaarheid, efficiency en transparantie van toetsen. Toetsen worden opgesteld door cursusbeheerders en docenten die als examinator zijn benoemd door de examencommissie. Alle toetsen inclusief de normering worden door twee personen opgesteld en de beoordelingscriteria worden opgesteld en gevalideerd door een team van docenten. De te bereiken leerdoelen zijn uitgewerkt in toetsmatrijzen. Per toets wordt aangegeven welke leerdoelen worden getoetst, welk onderling gewicht de toetsonderdelen hebben, op welke wijze het cijfer tot stand komt en waar de cesuur tussen onvoldoende en voldoende ligt.

In het studiejaar 2012-'13 heeft de opleiding BE van de Hogeschool Utrecht het onderwijsprogramma en toetsen uitgewisseld met de Haagse Hogeschool en Hogeschool Rotterdam. Bij het afstudeertraject is verder een verdediging door een student van zijn afstudeerwerk bijgewoond. Hieruit leerde de opleiding dat het niveau van toetsen in orde is. In 2013- '14 zal deze samenwerking worden voortgezet. Het panel vindt een dergelijke samenwerking en intercollegiale toetsing over en weer waardevol.

Voor de *deeltijdvariant* worden toetsen door een andere docent vooraf beoordeeld en worden vooraf de antwoorden en de cesuur vastgelegd. Tenminste vier schriftelijke producten van deeltijdstudenten worden door een andere docent mede beoordeeld en vrijwel elk assessment wordt door twee assessoren afgenomen. Deze assessoren stemmen vooraf af over de cesuur. De normering tussen de jaren wordt bewaakt door docenten, die thema's over meer studie jaren verspreid doceren, toetsen te laten beoordelen.

Het panel heeft het bestaan van toetsmatrijzen kunnen verifiëren. De toetskwaliteit is naar het oordeel van het panel voor zowel de voltijd- als deeltijdvariant voldoende geborgd in de daarvoor vastgelegde procedures en handswijze.

De facultaire examencommissie

De facultaire examencommissie bestaat uit een aantal kamers. Voor de opleiding BE is dit de Kamer Finance & Accounting. De examencommissie en Kamer F&A houden onafhankelijk van de opleiding en Faculteit toezicht op het toetsstelsel.

In het studiejaar 2013-'14 is een toetscommissie toegevoegd aan de kamer.

De toetscommissie ziet toe op goede toetsdoelen, actuele toetsmatrijzen en goede toetsing bij de uitvoering van elke cursus. De toetscommissie wordt bemenst met toetsexperts.

De Kamer F&A is verantwoordelijk voor de kwaliteit van de toetsing en analyseert periodiek de examenresultaten.

Het panel heeft gesproken met de examencommissie. Uit het jaarverslag 2012 maakt het panel op dat de examencommissie nog vooral denkt en werkt in procedures en minder de kwaliteit van het gerealiseerde niveau in het oog heeft. Hiervoor zijn wel aanzetten, wat ook blijkt uit het gesprek, maar de ambitie daarbij mag wat het panel betreft groter zijn. Het werken met toetscommissies vanaf studiejaar 2013-'14, die zijn bemenst door toetsexperts vindt het panel een stap in de goede richting. Docenten zijn en worden geschoold in het opstellen van toetsen. Ook dit vindt het panel een juiste actie.

De opleiding stelt dat de facultaire examencommissie verantwoordelijk is voor het afgeven van diploma's en dat zij, alvorens hiertoe wordt overgegaan alle behaalde resultaten op geldigheid en volledigheid controleert. In het gesprek dat het panel had, is duidelijk geworden dat de examencommissie bij wijze van steekproef scripties inhoudelijk heeft beoordeeld, nadat de getuigschriften al waren afgegeven. Het panel vindt deze wijze van achteraf bij steekproef controle uitvoeren op de afstudeerwerkstukken niet ideaal. Als de examencommissie scripties wil beoordelen –en dit is een taak die de examencommissie zichzelf kan opleggen-, dan dient dit naar de opvatting van het panel te gebeuren op een zodanig moment dat nog corrigerend kan worden opgetreden.

De examencommissie vertelt het panel welke werkdruk zij ervaart. Het aantal individuele vragen en klachten van studenten dat wekelijks moet worden behandeld is groot, waardoor er tijd ontbreekt om echt intensief toezicht te houden op de kwaliteit en het niveau van eindwerkstukken. Het panel vindt dit een ernstige zaak en adviseert de faculteitsdirectie daarom dringend om de examencommissie beter te faciliteren.

Het niveau van afstuderen

Voltijds studenten sluiten hun studie af met het afstudeertraject dat bestaat uit een stage en het schrijven van een afstudeeropdracht. Daarbij kiest de student tenminste twee domeincompetenties, waarmee hij aantoont dat hij op het niveau van beginnend beroepsbeoefenaar taken kan uitvoeren. De afstudeeropdracht is een, met theorie onderbouwd, beleidsadvies dat

de student uitbrengt aan de stageverlenende organisatie. Het plan van aanpak voor de afstudeeropdracht wordt beoordeeld door twee examinatoren, die daarmee moeten instemmen.

Het afstudeercijfer bestaat uit twee deelcijfers: een voor de stage, wat voor 40% meetelt en een voor het afstudeerwerk.

De beoordeling van de stage geschiedt door de docentbegeleider. Deze baseert zijn oordeel op het advies van de bedrijfsbegeleider, de stageovereenkomst, de verslagen van functioneringsgesprekken die zijn opgemaakt tijdens de stage, tussentijdse contacten die hij heeft en het stageverslag van de student. Het panel heeft verslagen van afstudeerstages ter inzage gehad. De afstudeeropdracht telt eveneens voor 40% mee en de presentatie en het mondelinge examen daarover voor 20%.

De deeltijdstudent voert in zijn afstudeertraject een aantal samenhangende beroepstaken uit, die leiden tot een of meer beroepsproducten. Daarvan doet hij verslag, met een zodanige onderbouwing dat hij aantoont dat hij in staat is zelfstandig complexe beroepstaken op het niveau van beginnend beroepsbeoefenaar uit te voeren. De daarvoor ingestelde afstudeercommissie geeft toestemming voor de afstudeeropdracht. Voor deeltijdstudenten telt de afstudeeraanvraag voor 5% en de uitgevoerde afstudeeropdracht, presentatie en verdediging voor 95%.

Paneloordeel over de afstudeerwerkstukken van de voltijd en deeltijd variant

Vooraf aan de audit beoordeelden de panelleden 20 afstudeerwerkstukken, waarvan 13 van voltijd- en 7 van deeltijdstudenten. Van één deeltijdstudent beoordeelden beide auditoren het werkstuk.

Van de 13 voltijd-werkstukken werden er 4 door het panel onvoldoende bevonden, waar de examinatoren wel een voldoende hadden toegekend. Van de 7 deeltijd werkstukken was een werkstuk naar het oordeel van de auditoren onvoldoende, terwijl de examinatoren wel een 6,0 als cijfer hadden gegeven.

Omdat sprake is van 5 onvoldoendes op een totaal van 20 (> 10%) is, conform de richtlijnen van de NVAO, het aantal te beoordelen afstudeerwerkstukken uitgebreid met 10 tot 30. Van deze 10 afstudeerwerkstukken vindt het panel er 6 onvoldoende. Deze laatste werkstukken vertonen onvoldoende diepgang, manco's op het aspect van toegepast onderzoek, maar ook beroepsfouten en gebreken in redeneringen en conclusies.

Het panel heeft gezocht naar een verklaring van het verschil in niveau dat hij ziet tussen de voltijd en deeltijd studenten, maar deze niet gevonden.

Op basis van de gesprekken die het panel heeft gevoerd en adviezen die het heeft gegeven tijdens de audit, heeft de opleiding een aantal zaken rond het afstuderen aangescherpt.

Dit heeft de opleiding binnen twee weken na de audit aan het panel laten weten.

De opleiding brengt vanaf september 2013 de volgende verbeteringen aan in het proces van afstuderen. Het panel noemt daarvan de belangrijkste.

- De opleiding zal als regel stellen dat het plan van aanpak voor het afstudeeronderzoek door beide examinatoren moet zijn goedgekeurd, wil er goedkeuring komen voor het afstudeertraject. De programmaleider praktijk, al dan niet geadviseerd door een geraadpleegde deskundige, beslist als er geen consensus tussen de examinatoren is.
- De opleiding zal in de periode september – december 2013 drie intervisiebijeenkomsten voor examinatoren organiseren waarbij een afstudeerrapport en een plan van aanpak, die vooraf door de examinatoren zijn beoordeeld, wordt besproken om tot normvinding te komen met betrekking tot betrouwbaarheid, validiteit, transparantie, gerealiseerd eindniveau en methodologie. De opleiding zal in januari 2014 een vervolg training organiseren in het begeleiden van afstudeeropdrachten voor examinatoren.
- De opleiding zal bijeenkomsten van de afstudeercommissies organiseren, voor het bespreken van plannen van aanpak die door studenten ter goedkeuring van hun afstudeertraject zijn ingeleverd in januari 2014. Plannen van aanpak die (nog) niet aan de eisen voldoen moeten worden verbeterd vóórdat goedkeuring aan het afstudeertraject

wordt gegeven. In de cursuswijzer voor 2013-'14 worden richtlijnen aangescherpt ten aanzien van het plan van aanpak, het afstudeerrapport, het mondeling examen en de presentatie.

- Er wordt een instructiebijeenkomst voor studenten georganiseerd voorafgaand aan de start van het afstudeertraject, met gerichte informatie over het verloop van het afstudeertraject. De opleiding zal voor de studenten een training Methodologie/Onderzoeksvaardigheden organiseren tijdens de eerste maand van het afstudeertraject (inclusief het maken van een plan van aanpak).

Het panel heeft kennisgenomen van deze verbeteringen, die de opleiding op korte termijn wil gaan doorvoeren en stemt hiermee in. Het panel vindt het positief dat de opleiding direct reageert op de bevindingen die het panel tijdens de audit constateerde. Dit illustreert volgens het panel het vermogen van de opleiding om verbeteringen op korte termijn door te voeren.

Weging en Oordeel: onvoldoende voor de voltijdvariant, voldoende voor de deeltijdvariant

Het panel ziet dat er een adequaat ontwikkeld systeem van toetsen en beoordelen bestaat en wordt ingevoerd, waardoor de toetskwaliteit geborgd is.

Het panel vindt dat de examencommissie aan kracht zal moeten winnen en haar rol in de borging van de kwaliteit van toetsing en examinering moet versterken. Voor het panel weegt zijn oordeel over de examencommissie mee in het uiteindelijke oordeel over het gerealiseerde niveau, maar is dit niet doorslaggevend.

Het panel is door het zeer recente opgestelde verbeterplan dat het panel na de audit ontving ervan overtuigd geraakt dat de opleiding zich de bevindingen van het panel aantrekt en maatregelen treft..

Doorslaggevend voor het panel bij standaard 3 is het oordeel over het niveau van de werkstukken van voltijdstudenten. Het panel komt tot het oordeel dat het gerealiseerd eindniveau van de voltijd opleiding Bedrijfseconomie **onvoldoende** is.

Het gerealiseerde niveau van de deeltijdvariant is, op basis van wat het panel heeft gezien in de afstudeerwerkstukken van deeltijdstudenten en het paneloordeel over het systeem van toetsen en beoordelen, wel **voldoende**.

5. ALGEMEEN EINDOORDEEL

Het panel heeft de hbo-bachelor Bedrijfseconomie van de Hogeschool Utrecht beoordeeld op basis van de informatie uit de Kritische Reflectie, een groot aantal documenten die beweringen in de reflectie ondersteunen en op basis van gesprekken met het management, examencommissie, docenten, studenten, alumni en vertegenwoordigers van het werkveld.

Uit al deze informatie is het beeld naar voren gekomen van een opleiding die beschikt over een duidelijk geformuleerd opleidingsprofiel, daarop een stevig curriculum heeft ontworpen en uitvoert, dat actueel wordt gehouden, door studenten als studeerbaar wordt beoordeeld en wordt geapprecieerd. De opleiding wordt op een solide wijze aangestuurd.

Het panel is van oordeel dat de beoogde eindkwalificaties overeenstemmen met hetgeen verwacht wordt in de beroepspraktijk.

Het onderwijsprogramma is goed uitgewerkt in cursussen, die worden getoetst. De begeleiding van studenten en de voorzieningen zijn adequaat en met name het onderwijzend personeel is goed in staat het onderwijs op het gewenste niveau te verzorgen. De onderwijsleeromgeving vertoont voldoende samenhang.

De gerealiseerde eindkwalificaties van de studenten in de voltijd variant zijn onder de maat. Er is een faculteitsbreed verbeterplan ontwikkeld dat ten tijde van de audit wordt geïmplementeerd. Dit verbeterplan heeft betrekking op het borgen van de kwaliteit van toetsen en beoordelen. Het panel baseert zich daarbij op de inhoud van eindwerkstukken; deze vertonen vaak te weinig diepgang, maar ook gebreken bij toegepast onderzoek, beroepsfouten en gebreken in redeneringen en conclusies. Het gerealiseerde eindniveau van de studenten in deeltijd variant is wel voldoende.

Standaard 1: voor beide varianten **voldoende**

Standaard 2: voor beide varianten **voldoende**

Standaard 3: voor de voltijdvariant **onvoldoende** en voor de deeltijd variant **voldoende**.

6. AANBEVELINGEN

Het panel doet in dit auditrapport tal van aanbevelingen. Wij vatten deze hier samen.

1. Het panel beveelt aan om bij de komende aanscherping van het opleidingsprofiel, meer aandacht te geven aan het vak 'ethiek', gegeven het toenemende belang daarvan in de beroepspraktijk.
2. Het verdient aanbeveling om meer aandacht te geven aan de vaardigheid om zich in het Engels uit te drukken. De opleiding kan daarbij overwegen om meer Engelstalige literatuur te gaan gebruiken.
3. Het gaan beheersen van onderzoeksvaardigheden mag in het programma nog meer diepgang krijgen, zodat het doen van onderzoek door afstudeerders meer solide wordt. Met name verdient het implementeren van de onderzoekslijn in de deeltijd variant aandacht.
4. De opleiding doet er goed aan om het rijk geschakeerde netwerk van werkveld-vertegenwoordigers en alumni te benutten bij het actueel houden van de inhoud van de opleiding. Daarbij adviseert het panel de opleiding om aandacht te blijven schenken aan de verbinding die leden van de beroepenveldcommissie hebben met de arbeidsmarkt.
5. De intake van studenten kan, nu de wet daar de mogelijkheden toe biedt, nog beter worden geïnstrumenteerd.
6. Het panel beveelt aan om de examencommissie beter toe te rusten voor haar werkzaamheden.

BIJLAGE I   Scoretabel

Scoretabel paneloordelen hbo-bachelor Bedrijfseconomie Hogeschool Utrecht voltijd en deeltijd		
Standaard	Oordeel voltijd	Oordeel deeltijd
Standaard 1. De beoogde eindkwalificaties	V	V
Standaard 2. Onderwijsleeromgeving	V	v
Standaard 3. Toetsing en gerealiseerde eindkwalificaties	O	V
Algemeen eindoordeel	O	V

BIJLAGE II Opleidings specifieke eindkwalificaties

Werkgebied

1. Inrichten en onderhouden van de planning & control-cyclus gericht op de beheersing van een organisatie.

2. Selecteren, definiëren, inrichten en ontsluiten van (geautomatiseerde) informatiesystemen (financieel en niet-financieel) gericht op de sturing van de primaire processen.

3. Identificeren, beoordelen en beheersen van organisatierisico's.

4. Opstellen van financieel economisch informatie voor besluitvorming en verantwoording.

Beroepsvorming

Onderzoekend vermogen

Kritische houding tot uiting komend in onderzoekend vermogen

Professioneel vakmanschap

Sociale en communicatieve vaardigheden:

- mondelinge en schriftelijke vaardigheden in het Nederlands en Engels
- resultaatgerichtheid
- samenwerken

Eindkwalificaties

Beoordelen van, en advies geven over en (her)inrichten van de planning & control-cyclus van een groter MKB bedrijf dan wel het leveren van een bijdrage op bovenstaande gebieden voor afdelingen van beursgenoteerde organisaties, OOB's en grote internationaal opererende organisaties.

Beoordelen van, advies geven over en (her)inrichten van financiële en niet-financiële informatiesystemen; afstemmen van informatiesystemen; optimaliseren van informatiestromen; optimaliseren van de onderliggende bedrijfsprocessen (inrichten en vastleggen) mede gebaseerd op een uitgevoerde risicoanalyse bij een groter MKB bedrijf dan wel het leveren van een bijdrage op bovenstaande gebieden voor afdelingen van beursgenoteerde organisaties, OOB's en grote internationaal opererende organisaties.

Beoordelen en adviseren over risicomanagement in meer complexe situaties op het terrein van externe en interne risico's bij het groter MKB bedrijf dan wel het leveren van een bijdrage op bovenstaande gebieden voor afdelingen van beursgenoteerde organisaties, OOB's en grote internationaal opererende organisaties.

Informatie en advies geven bij complexe aangelegenheden binnen het groter MKB bedrijf dan wel het leveren van een bijdrage op bovenstaande gebieden voor afdelingen van beursgenoteerde organisatie, OOB's en grote internationaal opererende organisaties.

Eindkwalificaties

Beschikt, als startbekwame beroeps-beoefenaar, over een onderzoekend vermogen dat leidt tot reflectie, tot evidence based practice (Rousseau, 2005), en tot innovatie. (HBO-Raad, 2009). Een student kan zelfstandig een onderzoek uitvoeren, gericht op besluitvorming, conform de regels die gesteld worden aan het uitvoeren van onderzoek

Samenwerken in een beroepsomgeving en meedenken over doelen en inrichting van de organisatie, waaruit eisen voortvloeien die betrekking hebben op de volgende kenmerken: multidisciplinariteit en interdisciplinariteit, klantgerichtheid, multicultureel, collegialiteit,

- plannen en organiseren
- adviesvaardigheden (luisteren en overtuigen)
- professioneel kunnen ontvangen van feedback en het geven van feedback (sparringpartner)

Verantwoord handelen

Zelfsturende vaardigheden, houding en gedrag:

- carrière- en persoonlijke ontwikkeling
- professionele beroepshouding, vaktechnische integriteit ("de rechte rug").

leidinggeven.

Communiceren, mondeling en schriftelijk, intern op alle niveaus, effectief en in de gangbare bedrijfstaal, veelal in het Nederlands en/of Engels.

(In termen van beroepstaken omvat dat onder meer opstellen en schrijven van plannen en notities, informeren, overleg voeren, draagvlak creëren, stimuleren, motiveren, overtuigen, verwoorden van besluiten).

Sturen en reguleren van de eigen ontwikkeling ten aanzien van leren, resultaatgericht werken, initiatief nemen en zelfstandig optreden; flexibiliteit, nadenken en reflecteren over en verantwoording nemen voor eigen handelen wat wijst op betrokkenheid en kritische zelfbeoordeling; ontwikkelen van een beroepshouding met initiatief of ruimte voor normatieve en culturele aspecten, respect voor anderen, een beroepscode en ethische principes voor het professioneel handelen.

|

BIJLAGE III Schematisch overzicht opleidingsprogramma

Voltijd

	Periode A	Periode B	Periode C	Periode D
Jaar 1	Bedrijfseconomie 5	Marketing 5	Project Externe verslaglegging 5	Business project 5
	Bedrijfsadministratie 1 5	Economie & Recht 5	Business English 1 level A 5	Bestuurlijke Informatie & Logistiek 5
	Onderzoeksvaardigheden 5	Communicatieve vaardigheden 5	Bedrijfskunde 5	Financiële calculaties & gegevensverwerking 5
Jaar 2	Project Planning & Control 5	Bestuurlijke Informatievoorziening 5	Onderzoeksproject 5	Stage 15
	Management Accounting 1 5	ERP Navision 5	Bedrijfsadministratie 3 5	
	Bedrijfsadministratie 2 5	Modellen bouwen en problemen oplossen 5	Externe Verslaglegging 5	
Jaar 3	Project Bedrijfswaardering: Fusie en overname 5	Management Game 5	Project Performance Management 5	Project Financieel Management 5
	Financiering 5	Strategisch Management en bedrijfscommunicatie 5	Management Control 1 5	Management Control 2 5
	Belastingrecht A/ Management & Organisatie 5	Algemene economie 5	Belastingrecht B / Ondernemingsrecht 5	BIV, Risicomangement 5
Jaar 4	Minor 30		Stage / afstudeeropdracht 30	

Deeltijd

	Periode A	Periode B	Periode C	Periode D
Jaar 1	Sturen van bedrijfsprocessen	Operationele processen	Financiële processen	Commerciële processen
Jaar 2	Management en Leidinggeven	Business Intelligence	Inleiding Bedrijfsadministratie	Management Accounting
Jaar 3	Bedrijfsadministratie	Jaarverslaglegging	Financieren 1	Financieren 2
Jaar 4	Belastingrecht	Bestuurlijke informatieverzorging	Afstuderen	

BIJLAGE IV Programma, werkwijze en beslisregels

Auditprogramma van de Beperkte Opleidingsbeoordeling van de hbo-bachelors Bedrijfseconomie, Accountancy en Financial Services Management, Hogeschool Utrecht

Maandag 9 en dinsdag 10 september 2013

Tijd	Gesprekspartners (incl. namen en functies)	Auditpanel	Gespreksonderwerpen
08.15 – 08.30	Inloop & ontvangst auditteam		
08.30 – 09.30	Intern overleg auditteam		
09.30 – 10.30	Management <ul style="list-style-type: none"> • Rob van Lambalgen (Faculteitsdirecteur FEM) • Saskia Goedhard (ad interim Onderwijs directeur) • Wim van de Kappelle (Opleidingsmanager) • Iris Hollaender (deeltijd Opleidingsmanager) • Joke Berendsen (Opleidingsmanager) • Loes Vink (Opleidingsmanager Propedeuse) 	Compleet auditpanel Van der Hoorn Paur Straathof Nieuwenhuizen Van Aken Verbaas Schakenbos Peters (secr)	<u>Gespreksonderwerpen:</u> eigenheid opleiding – ambities - hbo-niveau - relatie beroepenveld – internationalisering – relatie beoogde en gerealiseerde eindkwalificaties – rendementen en uitval
10.30 – 11.00	Interactie Onderwijs en Onderzoek <ul style="list-style-type: none"> • Hans Duits (lector FAI) • Gerrit Jan Lanting (docent, lid lectoraat) • Frans Boumans (docent, lid lectoraat) • Wil van Erp (docent, lid lectoraat) • Roderick Udo (docent, lid lectoraat, toetsexpert) • Jeroen Berendsen (deeltijd docent, programmaleider, lid lectoraat) • Michiel van der Ven (docent, lid lectoraat) 	Compleet panel	<u>Gespreksonderwerpen:</u> onderzoek doen – lectoraat en kenniskring – interactie onderwijs en onderzoek - onderzoeksvaardigheden
10.00 – 11.15	Pauze/uitloop		Interne terugkoppeling
11.15 – 12.15	Examencommissie <ul style="list-style-type: none"> • Andre de Groot (voorzitter facultaire examencommissie) • Wyp de Jong (docent, voorzitter kamer) • Gerrit Jan Lanting (docent, lid excie, routemanager) • Hans Smits (docent, routemanager) • Kathelijne Pennings (docent, lid excie) • Holger Hooimeijer (docent, lid examencommissie, routemanager) • Jeroen Berendsen (deeltijd docent, lid examencommissie) 	Compleet panel	<u>Gespreksonderwerpen:</u> Bevoegdheden en taken examencommissie en toetscommissie - rol in de interne kwaliteitszorg toetsing – resultaten
12.15 – 12.45	open spreekuur / random lesbezoek / bestudering documentatie / rondleiding	Compleet panel	

Tijd	Gesprekspartners (incl. namen en functies)	Auditpanel	Gespreksonderwerpen
12.45 – 13.30	Lunch auditteam	Compleet panel	Interne terugkoppeling
13.30 – 14.30 Parallele sessie met docenten deeltijd	Docenten voltijd bachelor Bedrijfseconomie <ul style="list-style-type: none"> • Wil van Erp (docent, lid lectoraat) • Henk Lak (docent, coördinator SLB, programmaleider) • Kees de Vries (docent, programmaleider) • Frans Boumans (docent, lid lectoraat, programmaleider) • Astrid Oranje (coördinator bedrijfsadministratie) • Holger Hooimeijer (docent, lid examencommissie) • Gerrit Jan Lanting (docent, lid lectoraat, lid examencommissie, programmaleider) • Ankie van Delden (programmaleider, SIB propedeuse) • Erna Tiggelman (praktijkcoördinator) 	Deel panel team BE	<u>Gespreksonderwerpen docenten:</u> realisatie samenhangende onderwijsleeromgeving - inhoud en vormgeving programma – eigen inkleuring programma - keuze werkvormen – onderzoekslijn – stage - internationale component - beoordelen en toetsen - borging niveau - aansluiting instromers – relatie docenten beroepenveld – eigen deskundigheid docenten - opleidingsspecifieke voorzieningen <u>Gespreksonderwerpen:</u> deskundigheidsbevordering/pop docenten – onderzoek doen – lectoraat en kenniskring
13.30 – 14.30 Parallele sessie met docenten voltijd	Docenten deeltijd bachelor Bedrijfseconomie <ul style="list-style-type: none"> • Jeroen Berendsen (docent, programmaleider, themacoördinator en lid lectoraat) • Geert Jan Reuser (docent, thema - coördinator) • Dirkjan Beugelsdijk (docent) • Willem Bieshaar (docent) 	Deel panel team BE	<u>Gespreksonderwerpen docenten:</u> realisatie samenhangende onderwijsleeromgeving - inhoud en vormgeving programma – eigen inkleuring programma - keuze werkvormen – onderzoekslijn – internationale component - beoordelen en toetsen - borging niveau - aansluiting instromers – relatie docenten beroepenveld – eigen deskundigheid docenten - opleidingsspecifieke voorzieningen
14.30 – 14.45	Pauze/uitloop	Panel team BE	Interne terugkoppeling
14.45 – 15.30 Parallele sessie met studenten deeltijd	Studenten voltijd bachelor Bedrijfseconomie <ul style="list-style-type: none"> • Thomas Lablans (prop) 2012- 2013 • Gerard Zwaan (prop) 2012 - 2013 • Rebecca Hissink (2^e jaar) 2012 - 2013 • Sylvana van Schaik (2^e jaar) 2012 - 2013 • Matthijs Huttinga (3^e jaar) 2012 - 2013 • Teri- Ann Karjamenawi (3^e jaar) 2012 - 2013 • Jegor Chamrai (3^e jaar 2012 - 2013) Lid GOC • Lisa van Schaik (4^e jaar 2012 - 2013) • Kim Boerman (4^e jaar 2012 – 2013) 	Deel panel team BE	<u>Gespreksonderwerpen studenten:</u> kwaliteit en relevantie programma – studeerbaarheid – aansluiting – toetsen en beoordelen – kwaliteit docenten – opleidingsspecifieke voorzieningen – eigen producten

Tijd	Gesprekspartners (incl. namen en functies)	Auditpanel	Gespreksonderwerpen
14.45 – 15.30 Parallele sessie met studenten voltijd	Studenten deeltijd bachelor Bedrijfseconomie <ul style="list-style-type: none"> Paulien van der Veldt (2^e jaar) 2012 - 2013 Audrey Nagtegaal (3^e jaar) 2012 - 2013 Andre Huiting (4^e jaar) 2012 - 2013 Francine Christiaanse (4^e jaar GOC) 2012 - 2013 	Deel panel team BE	<u>Gespreksonderwerpen studenten:</u> kwaliteit en relevantie programma – studeerbaarheid – aansluiting – toetsen en beoordelen – kwaliteit docenten – opleidingsspecifieke voorzieningen – eigen producten
15.30 – 15.45	Pauze/uitloop	Panel team BE	Interne terugkoppeling
15.45 – 16.30	Werkveldvertegenwoordiging en alumni BE <ul style="list-style-type: none"> Nienke van Drie (Alumnus) Jantine Geerdink (Alumnus) Ruben Opgelder (Alumnus) Werkveldvertegenwoordiger <ul style="list-style-type: none"> Wim Prins Wim Metsemakers Beroepenveldcommissie BE <ul style="list-style-type: none"> Cor Gijtenbeek (Senior Adviseur I & A, Eneco) Jacques Vervuurt (IN2Governance) Deeltijd <ul style="list-style-type: none"> Bas Klomp (Alumni) Wilma Versluis (Alumni) Werkvelddeskundige deeltijd <ul style="list-style-type: none"> Jasper de Wit (Corporate Controller, Corporate Control) Willem Koens (Financieel Directeur Auto Muntstad Groep) 	Panel team BE	<u>Gespreksonderwerpen Werkveld:</u> contacten met opleiding over onder andere: actuele ontwikkelingen en doorvertaling naar programma – andere wensen vanuit het werkveld – eigen inkleuring opleiding – stage en begeleiding – onderzoekscomponent – niveau <u>Gespreksonderwerpen Alumni:</u> o.a. kwaliteit en relevantie van de opleiding (programma, docenten) – functioneren in de praktijk of vervolgopleiding
16.30 – 16.45	Pauze/uitloop		Interne terugkoppeling
16.45 – 17.15	Intern overleg en bepalen standpunt panel m.b.t. BE	Panel team BE	
17.15 – 17.30	Pending issues		

Dinsdag 10 september 2013

Tijd	Gesprekspartners (incl. namen en functies)	Auditpanel	Gespreksonderwerpen
08.00 – 08.15	Inloop & ontvangst auditteam	Team AC	
08.15 – 09.00	Intern overleg auditteam	Team AC	
09.00 – 09.45	Docenten AC Bachelor voltijd en dual⁹ <ul style="list-style-type: none"> • Ron van Loon(docent, programmaleider, contactpersoon AC scholenoverleg) • Hans Smits (docent lid examencommissie, programmaleider) • Koos Vijverberg (docent, programmaleider OAT) • Erna Tiggelman (docent, praktijkbegeleider, programmaleider) • Roderick Udo (docent, lid lectoraat, toetsexpert) • Michiel van de Ven (docent, lid lectoraat en programmaleider) • Bernhard van der Biessen (docent) • Jaap Verdoes (docent OAT) 	Team AC	<u>Gespreksonderwerpen docenten:</u> realisatie samenhangende onderwijsleeromgeving - inhoud en vormgeving programma – eigen inkleuring programma - keuze werkvormen – onderzoekslijn – stage - internationale component - beoordelen en toetsen - borging niveau - aansluiting instromers – relatie docenten beroepenveld – eigen deskundigheid docenten - opleidingsspecifieke voorzieningen
09.45 – 10.00	Pauze/uitloop	Team AC	Interne terugkoppeling
10.00 – 10.45	Studenten AC Bachelor voltijd en dual <ul style="list-style-type: none"> • Ronald van Uden (propedeuse) 2012 - 2013 • Kevin Borst (propedeuse) 2012-2013 • Jari Groenink (2^e jaar) 2012 - 2013 • Nuray Yildiz (2^e jaar) 2012 - 2013 • Jeroen de Groot (2^e jaar) 2012 - 2013 • Ibrahim Colak (4^e jaar dual) 2012 - 2013 • Maurice Lagrand (3^e jaar) 2012 - 2013 	Team AC	<u>Gespreksonderwerpen studenten:</u> kwaliteit en relevantie programma – studeerbaarheid – aansluiting – toetsen en beoordelen – kwaliteit docenten – opleidingsspecifieke voorzieningen – eigen producten
10.45 – 11.00	Pauze/uitloop	Team AC	Interne terugkoppeling

⁹ De Associate degree Accountancy (voltijd en dual) wordt m.i.v. september 2013 afgebouwd en daarom niet meegenomen tijdens de audit.

Tijd	Gesprekspartners (incl. namen en functies)	Auditpanel	Gespreksonderwerpen
11.00 – 11.45	<p>Werkveldvertegenwoordiging en alumni AC</p> <ul style="list-style-type: none"> • Sanne van Schaik (Alumnus 2012) • Kelvin Hendrikse (Alumnus 2011) • Vivian Schoonderbeek (Alumni 2012) <p>Beroepenveld AC</p> <ul style="list-style-type: none"> • Jean Louis Geutjes (Ernst & Young) • Stefan Verrips (Deloitte) <p>Werkvelddeskundige</p> <ul style="list-style-type: none"> • Arie Rietveld (voorzitter Rietveld de Jong Accountantskantoor) • Jan Metz (Commissaris Landsigt accountants) 	Team AC	<p><u>Gespreksonderwerpen Werkveld:</u> contacten met opleiding over onder andere: actuele ontwikkelingen en doorvertaling naar programma – andere wensen vanuit het werkveld – eigen inkleuring opleiding – stage en begeleiding – onderzoekscomponent – niveau</p> <p><u>Gespreksonderwerpen Alumni:</u> o.a. kwaliteit en relevantie van de opleiding (programma, docenten) – functioneren in de praktijk of vervolgopleiding</p>
11.45 – 12.00	Pauze/uitloop	Team AC / FSM	Interne terugkoppeling
12.00 – 12.45	Werklunch / Intern overleg / bestudering documentatie/ bepalen standpunten panel m.b.t. AC	Team AC / FSM	
12.45 – 13.45	Open spreekuur / random lesbezoek / bestudering documentatie	Team FSM	
13.45 – 14.30	<p>Docenten bachelor voltijd FSM</p> <ul style="list-style-type: none"> • Wyp de Jong (docent, Coördinator WFT, voorzitter Examencommissie) • Guido van der Burg (kerndocent) • Anneke de Koning (docent en ontwikkelaar) • Arthur van der Leij (docent) • (Arno Eigenraam docent) 	Team FSM	<p><u>Gespreksonderwerpen docenten:</u> realisatie samenhangende onderwijsleeromgeving - inhoud en vormgeving programma – eigen inkleuring programma - keuze werkvormen – onderzoekslijn – stage - internationale component - beoordelen en toetsen - borging niveau - aansluiting instromers – relatie docenten beroepenveld – eigen deskundigheid docenten - opleidingsspecifieke voorzieningen</p>
14.30 – 14.45	Pauze/uitloop	Team FSM	<u>Interne terugkoppeling</u>

Tijd	Gesprekspartners (incl. namen en functies)	Auditpanel	Gespreksonderwerpen
14.45 – 15.30	Studenten bachelor voltijd FSM <ul style="list-style-type: none"> Jorn van der Kant (prop) 2012 - 2013 Niels van Denderen (prop) 2012 - 2013 Gino Schuur (2^e jaar H1) 2012 - 2013 Ingmar van den Bor (2^e jaar H1) 2012 - 2013 Judith Adema (3^e jaar H2) 2012 - 2013 Thomas van den Herik (3^e jaar H2) 2012 - 2013 Ciska Verkleij (3^e jaar H2) 2012 - 2013 Hanane Aandouch (4^e jaar H3) 2012 - 2013 Steven Danes (4^e jaar H3) 2012 - 2013 	Team FSM	
14.30 – 15.30	Consultatie van docenten / examinatoren door de auditoren Accountancy (ingelast tijdens de audit)	M. Paur RA L. Straathof RA	De auditoren bespreken met de examinatoren de uitkomsten van en hun oordeel over de door hen beoordeelde eindwerkstukken AC voltijd
15.30 – 15.45	Pauze/uitloop	Team FSM	<u>Interne terugkoppeling</u>
15.45 – 16.30	Werkveldvertegenwoordiging en alumni FSM <ul style="list-style-type: none"> Berend Nannes Aysenur Ankarali (alumni 2011) Werkvelddeskundige <ul style="list-style-type: none"> Leon Janmaat (VvAA) BvC FSM <ul style="list-style-type: none"> Frank Romijn (directeur Inkomen, de amersfoortse ASR) Vasco Klarenbeek (manager Control, Rabobank Utrecht) Dirk de Graaf (Algemeen directeur, Wuthrich) 	Team FSM	<u>Gespreksonderwerpen Werkveld:</u> contacten met opleiding over onder andere: actuele ontwikkelingen en doorvertaling naar programma – andere wensen vanuit het werkveld – eigen inkleuring opleiding – stage en begeleiding – onderzoekscomponent – niveau <u>Gespreksonderwerpen Alumni:</u> o.a. kwaliteit en relevantie van de opleiding (programma, docenten) – functioneren in de praktijk of vervolgopleiding
16.30 – 16.45	Pauze/uitloop		Interne terugkoppeling
16.45 – 17.00	Intern overleg	Team FSM	
17.00 – 17.30	Pending issues		
17.30 – 17.45	Intern overleg, bepalen standpunten m.b.t. FSM	Team FSM	
17.45	Terugkoppeling AC, BE en FSM (alle gesprekspartners en genodigden)	Team FSM	

Werkwijze

Bij de beoordeling van de betreffende voltijd en deeltijd varianten van de opleiding Bedrijfseconomie is uitgegaan van het door de NVAO vastgestelde "Beoordelingskader accreditatiestelsel hoger onderwijs" van 22 november 2011. Daarin staan de standaarden vermeld waarop een auditpanel zich bij de beperkte opleidingsbeoordeling van een opleiding moet richten en de criteria aan de hand waarvan een auditpanel moet bepalen of de basiskwaliteit van die opleiding als voldoende kan worden beoordeeld.

De audit is uitgevoerd door een groot panel, dat zich heeft opgesplitst in deelpanels. Het voltallige panel, zoals dat is genoemd in bijlage VI, heeft de gesprekken gevoerd met het management, de lector en leden van de kenniskring en met de examencommissie. Daarna hebben vakinhoudelijke leden van het panel zich gebogen over de opleiding Bedrijfseconomie. Deze vakinhoudelijke auditoren nemen de verantwoordelijkheid voor de inhoud van dit rapport.

Op basis van de door opleiding geleverde documentatie heeft het auditteam zich een beeld kunnen vormen van de primaire en secundaire processen van de voltijd- en deeltijdvarianten. De visitatie was gericht op een verificatie van de bevindingen uit de documentenanalyse en het verkrijgen van aanvullende informatie over de inhoud van het programma. Dit geschiedde door gesprekken met vertegenwoordigers van de opleiding, studenten en het werkveld, die waren te kenschetsen als 'gesprekken tussen vakgenoten'.

De verificatie door het auditteam geschiedde door verscheidene malen hetzelfde onderwerp met verschillende geledingen te bespreken en aan de hand van additionele documentatie en - daar waar het de huisvesting en de materiële voorzieningen betreft- ook door eigen waarneming.

Verantwoording keuze gesprekspartners

Na overleg met de betreffende opleiding heeft het auditteam met in achtname van de daartoe strekkende regels van de NVAO en op basis van zijn documentanalyse en de daaruit voortvloeiende specifieke aandachtspunten de keuze van de gesprekspartners vastgesteld.

Een open spreekuur maakte deel uit van het programma. Het auditteam heeft geconstateerd, dat de betreffende opleiding het open spreekuur tijdig en op correcte wijze onder de aandacht heeft gebracht van studenten en medewerkers. Hiervan is gebruik gemaakt.

Tijdens het locatiebezoek heeft het auditteam at random een aantal lessen bezocht en met de daar aanwezige studenten gesproken.

Het oordeel van het auditteam, vastgelegd in een conceptrapport, werd aan de opleiding voorgelegd voor een toets op eventuele feitelijke onjuistheden.

Beslisregels

Volgens de NVAO-Beslisregels Accreditatie kan een onderwerp 'onvoldoende', 'voldoende', 'goed' of 'excellent' scores. Hobéon heeft de beslisregels toegepast, zoals deze zijn opgesomd in het 'Beoordelingskaders accreditatiestelsel hoger onderwijs, 22 november 2011'.

Wanneer er sprake is van verschillende varianten van een opleiding, dan moet uit de beoordeling blijken dat voor elke variant de basiskwaliteit is gewaarborgd op grond van de standaarden uit het betreffende beoordelingskader om te komen tot een positief eindoordeel over de opleiding.

Indien een opleiding onder één CROHO-registratie wordt aangeboden op verscheidene locaties, kan de opleiding alleen voor accreditatie in aanmerking komen als uit de beoordeling blijkt dat elke locatie voldoet aan de in het betreffende kader genoemde standaarden voor basiskwaliteit.

Beperkte opleidingsbeoordeling

- Het eindoordeel over een opleiding is in elk geval 'onvoldoende' indien standaard 1 of 3 als 'onvoldoende' beoordeeld wordt. Een onvoldoende bij standaard 1 kan niet leiden tot het toekennen van een herstelperiode door de NVAO.
- Het eindoordeel over een opleiding kan alleen 'goed' zijn indien ten minste twee standaarden als 'goed' worden beoordeeld; waaronder in elk geval standaard 3.
- Het eindoordeel over een opleiding kan alleen 'excellent' zijn indien ten minste twee standaarden als 'excellent' worden beoordeeld; waaronder in elk geval standaard 3.

BIJLAGE V   Lijst geraadpleegde documenten

Lijst geraadpleegde documenten, conform richtlijn van de NVAO

- Kritische Reflectie opleiding Bedrijfseconomie voltijd en deeltijd
- Organogram Faculteit Economie en Financiën/ Organigram opleiding Bedrijfseconomie
- Strategienota HU Business School Utrecht
- Kwaliteitsverbeterplan FEM 2012-2015
- Beroeps- en opleidingsprofiel Bedrijfseconomie 2010 en 2012.
- Domeincompetenties Economics 2005; HU competentieset
- Standaard Bachelor in Business Administration
- Nota Internationalisering FEM 2013 – 2016
- Reglement BVC
- Cursuswijzer afstuderen
- Studiegids propedeuse FEM en Bedrijfseconomie voltijd en deeltijd
- OER HU 2012-2013; OER FEM 2012-2013
- Feedback Assessment Stage 1
- Programma van eisen SLB in de HU
- Prestatieafspraken HU (2012)
- Projectplan Sirius FEM 2012-2013
- Meerjaren personeelplan 2013-2015
- Overzicht Learning Communities IBE 2011-2012
- Cv's van de docenten voltijd en deeltijd
- Structuurnota verhoging kwaliteit, rendement en studenttevredenheid FEM 2012-2015
- Toetsbeleid 2011: Sturen op Kwaliteit en toetsbeleid deeltijd en duale opleidingen
- Toetsplan Bedrijfseconomie voltijd en deeltijd
- Cursuswijzer Stage 1
- Protocol Assessment
- Van Cijfer tot Diploma
- Jaarverslag examencommissie 2011-2012
- Reglement Examencommissies HU/SZ/JZ
- Notitie 'Toetscommissies op de FEM', juni 2012
- Beoordelingsformulier afstuderen
- Handleiding afstuderen 2012-2013; deeltijdopleidingen BE en CE
- Overzichtslijst van alle afstudeerwerkstukken van de laatste twee jaar, voltijd en deeltijd.

Ter inzage

- Overzicht van de contacten met het werkveld en recente verslagen vergaderingen bvc
- Samenvatting en analyse van recente evaluatieresultaten
- Cursuswijzers voltijd en themaboeken deeltijd
- Toetsmatrijzen
- HBO-Monitor 2012
- NSE 2013 BE voltijd en deeltijd
- Onderzoeksrapport commissie Gispén en rapport adviesbureau YoungWorks.

Overzicht van 30 afstudeerwerkstukken van voltijd- en deeltijdstudenten op studentnummer:

	Studentnr	afstudeerjaar	VT of DT
1	1555464	2012	vt
2	1537174	2012	vt
3	1553289	2012	vt
4	1520002	2012	vt
5	1559370	2012	vt
6	1546165	2012	vt
7	1559342	2012	vt
8	1550254	2012	vt
9	1230275	2012	vt
10	1554679	2012	vt
11	1570907	2013	vt
12	1552912	2013	vt
13	1567832	2013	vt
14	1571234	2013	vt
15	1572729	2013	vt
16	1554249	2013	vt
17	1553571	2013	vt
18	1567682	2013	vt
19	1570982	2013	vt
20	1571994	2013	vt
21	1567302	2013	vt
22	1568151	2013	vt
23	1560672	2013	vt
24	1536055	2013	dt
25	1537884	2012	dt
26	1523256	2013	dt
27	1536629	2012	dt
28	1558494	2012	dt
29	1521348	2012	dt
30	1560435	2012	dt

BIJLAGE VI Overzicht auditteam

Samenstelling, korte functiebeschrijvingen (cv's) en onafhankelijkheidsverklaringen van voorzitter, leden en secretaris.

De samenstelling en expertise van het voltallige auditteam laten zich als volgt weergeven:

Panelleden	Expertise - audit - kwaliteitszorg	Expertise - onderwijs	Expertise - werkveld	Expertise - vakinhoud	Expertise - internationaal	Expertise - student- zaken
voorzitter R.J.M. van der Hoorn	x	x		x		
Vakdeskundige M. Paur RA (Auditor AC en BE)	x	x		x		
werkvelddeskundige L.N.M. Straathof RA (Auditor AC)			x	x	x	
J.P. Nieuwenhuizen (Auditor BE)			x	x	x	
J.H. van Aken (Auditor FSM)		x		x		
P.A.J. Verbaas (Auditor FSM)		x	x	x	x	
studentlid B. Schakenbos				X		x
secretaris R.G. Peters	x					

Op 2 juni 2013 heeft de NVAO goedkeuring gegeven aan de samenstelling van het panel Accountancy, Bedrijfseconomie en Financial Services Management van Hogeschool Utrecht dossiernummer 001881.

Korte functiebeschrijvingen panelleden

1	De heer R.J.M. van der Hoorn MBA (voorzitter) Directeur-mede eigenaar Hobéon groep. Veeluldig panel voorzitter. Verscheidene jaren interim sectordirecteur economisch domein van een hogeschool. Directeur investeringsgroep voor startende ondernemers.
2	De heer M. Paur RA MMO, auditor voor Accountancy en Bedrijfseconomie. Jarenlange ervaring als registeraccountant bij groot accountantskantoor. Tevens ervaring als controller binnen bedrijfsleven en not-for-profit. Sinds 7 jaar hoofddocent accountancy bij Hogeschool van Amsterdam.
3	De heer L.N.M. Straathof RA, auditor voor Accountancy. Vijfendertig jaar ervaring als registeraccountant, waarvan zeventien jaar als partner bij een groot accountantskantoor.
4	Dhr. J.P. Nieuwenhuizen, auditor voor Bedrijfseconomie. Jarenlang topfuncties in het bankwezen vervuld; onder meer CEO optiebeurs Amsterdam, Londen.
5	De heer drs. J.H. van Aken, auditor voor Financial Services Management. Opleidingsmanager en hogeschoolhoofd docent FSM Hogeschool Windesheim.
6	De heer drs. P.A.J. Verbaas, auditor voor Financial Services Management. Hoofd docent en promovendus Universiteit Nyenrode. Voormalig lid RvB Van Landschot Bankiers.
7	De heer B. Schakenbos (student-lid). vierdejaars student Bedrijfseconomie Hogeschool Inholland.

Secretaris

De heer R.G. Peters

Gecertificeerd d.d. november 2010

Onafhankelijkheids- en geheimhoudingsverklaring voorafgaand aan het beoordelingsproces

Ondergetekende (naam)

R.J.M. van der Hoorn MBA

---

is als voorzitter gevraagd voor beoordeling van de opleidingen:

Accountancy, Bedrijfseconomie en Financial Services Management

---

---

aangevraagd door de instelling:

Hogeschool Utrecht

- Verklaart hierbij geen (familie)relaties of banden met de bovengenoemde instelling te onderhouden, als privépersoon, onderzoeker / docent, beroepsbeoefenaar of als adviseur, die een volstrekt onafhankelijke oordeelsvorming over de kwaliteit van de opleiding ten positieve of ten negatieve zouden kunnen beïnvloeden;
- Verklaart hierbij zodanige relaties of banden met de instelling de afgelopen vijf jaar niet gehad te hebben
- Verklaart strikte geheimhouding te betrachten van al hetgeen in verband met de beoordeling aan hem/haar bekend is geworden en wordt, voor zover de opleiding, de instelling of de NVAO hier redelijkerwijs aanspraak op kunnen maken.
- Verklaart hierbij op de hoogte te zijn van de NVAO gedragscode.

Plaats:

Den Haag

Datum:

3 mei 2013

Handtekening:

Onafhankelijkheids- en geheimhoudingsverklaring voorafgaand aan het beoordelingsproces

Ondergetekende (naam en privé adres)

M. Baas

is als deskundige gevraagd voor beoordeling van de opleidingen:

Accountancy, Bedrijfseconomie en Financial Services Management

aangevraagd door de instelling:

Hogeschool Utrecht

- Verklaart hierbij geen (familie)relaties of banden met de bovengenoemde instelling te onderhouden, als privépersoon, onderzoeker / docent, beroepsbeoefenaar of als adviseur, die een volstrekt onafhankelijke oordeelsvorming over de kwaliteit van de opleiding ten positieve of ten negatieve zouden kunnen beïnvloeden;
- Verklaart hierbij zodanige relaties of banden met de instelling de afgelopen vijf jaar niet gehad te hebben
- Verklaart strikte geheimhouding te betrachten van al hetgeen in verband met de beoordeling aan hem/haar bekend is geworden en wordt, voor zover de opleiding, de instelling of de NVAO hier redelijkerwijs aanspraak op kunnen maken.
- Verklaart hierbij op de hoogte te zijn van de NVAO gedragscode.

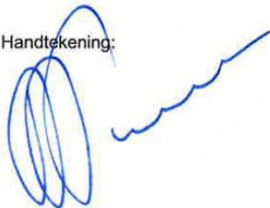
Plaats:

Saest

Datum:

23/4/2013

Handtekening:

Onafhankelijkheids- en geheimhoudingsverklaring voorafgaand aan het beoordelingsproces

Ondergetekende (naam en privé adres)

J.P. Nieuwenhuizen.

is als deskundige gevraagd voor beoordeling van de opleidingen:

Accountancy, Bedrijfseconomie en Financial Services Management

aangevraagd door de instelling:

Hogeschool Utrecht

- Verklaart hierbij geen (familie)relaties of banden met de bovengenoemde instelling te onderhouden, als privépersoon, onderzoeker / docent, beroepsbeoefenaar of als adviseur, die een volstrekt onafhankelijke oordeelsvorming over de kwaliteit van de opleiding ten positieve of ten negatieve zouden kunnen beïnvloeden;
- Verklaart hierbij zodanige relaties of banden met de instelling de afgelopen vijf jaar niet gehad te hebben
- Verklaart strikte geheimhouding te betrachten van al hetgeen in verband met de beoordeling aan hem/haar bekend is geworden en wordt, voor zover de opleiding, de instelling of de NVAO hier redelijkerwijs aanspraak op kunnen maken.
- Verklaart hierbij op de hoogte te zijn van de NVAO gedragscode.

Plaats: Castricum

Datum: 24 april 2013

Handtekening:

Onafhankelijkheids- en geheimhoudingsverklaring voorafgaand aan het beoordelingsproces

Ondergetekende (naam en privé adres)

Bob Schakerbos

is als studentlid gevraagd voor beoordeling van de opleidingen:

Accountancy, Bedrijfseconomie en Financial Services Management

aangevraagd door de instelling:

Hogeschool Utrecht

- Verklaart hierbij geen (familie)relaties of banden met de bovengenoemde instelling te onderhouden, als privépersoon, onderzoeker / docent, beroepsbeoefenaar of als adviseur, die een volstrekt onafhankelijke oordeelsvorming over de kwaliteit van de opleiding ten positieve of ten negatieve zouden kunnen beïnvloeden;
- Verklaart hierbij zodanige relaties of banden met de instelling de afgelopen vijf jaar niet gehad te hebben
- Verklaart strikte geheimhouding te betrachten van al hetgeen in verband met de beoordeling aan hem/haar bekend is geworden en wordt, voor zover de opleiding, de instelling of de NVAO hier redelijkerwijs aanspraak op kunnen maken.
- Verklaart hierbij op de hoogte te zijn van de NVAO gedragscode.

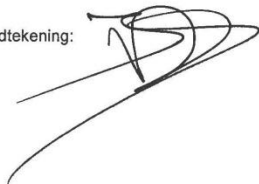
Plaats:

Den Haag

Datum:

06/05/2013

Handtekening:

Onafhankelijkheids- en geheimhoudingsverklaring voorafgaand aan het beoordelingsproces

Ondergetekende (naam en privé adres)

R.G. Peters,

is als secretaris gevraagd voor beoordeling van de opleiding:

Hbo-bacheloropleidingen Accountancy, Bedrijfseconomie en Financial Services Management

aanvraagd door de instelling:

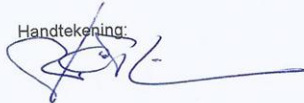
Hogeschool Utrecht

- Verklaart hierbij geen (familie)relaties of banden met de bovengenoemde instelling te onderhouden, als privépersoon, onderzoeker / docent, beroepsbeoefenaar of als adviseur, die een volstrekt onafhankelijke oordeelsvorming over de kwaliteit van de opleiding ten positieve of ten negatieve zouden kunnen beïnvloeden;
- Verklaart hierbij zodanige relaties of banden met de instelling de afgelopen vijf jaar niet gehad te hebben
- Verklaart strikte geheimhouding te betrachten van al hetgeen in verband met de beoordeling aan hem/haar bekend is geworden en wordt, voor zover de opleiding, de instelling of de NVAO hier redelijkerwijs aanspraak op kunnen maken.
- Verklaart hierbij op de hoogte te zijn van de NVAO gedragscode.

Plaats: Bodegraven

Datum: 23 april 2013

Handtekening:

Strategische dienstverlener voor kennisintensieve organisaties

Lange Voorhout 14
2514 ED Den Haag

T (070) 30 66 800

F (070) 30 66 870

E info@hobeon.nl

I www.hobeon.nl